

TELEGRAFUL ROMAN.

Nr. 80. ANUL XI.

Sabiiu 3 Septembrie 1863.

Telegrafulu este de doua ori pe septemana: joi'a si Duminica. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditura foiei; pe afara la c. r. poste, cu bani gata, prin scrisori francate, adresate catre espeditura. Pretulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pe anu 7. fl. v. a. car' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provincieile din Monarchia pe un an 8 fl. era pe o jumetate de anu 4. fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe unu 12 fl. pe 1/2 anu 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru intia ora cu 7. cr. sirulu cu litero mici, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v.

Diet'a transilvană.

Siedinti'a XXIV.

tinuta in 23. Augustu (4 Septembrie) 1863.

Cetirea si verificarea protocolului din Siedinti'a din urma.

Va id a cere a se reasuma pertractarea de eri, de ore ce asupra propunerii Metropolitului Siulutiu de a se temporisa obiectulu, nu s'a votatu.

Presedintele chiama la ordinia dilei, la carea a ajunsu § 4. alu proiectului regimului, care se cetesce in tote trei limbile tieriei.

I. Balomiri cere, ca sa sune § lu asiã: Prerogativele civile si politico-natiunale, care mai sustau intre feliuritele natiuni ale Tranniei, din natur'a diferiteloru parti ale tieriei si a numirilor lor se declara invalide. Proiectulu e spriginitu de stang'a.

M. Binder cere, a se sterge de totu § 4. din proiectulu regimului, si combata amendementulu lui Balomiri, care cu o singura lovitura aru voi sa surpe institutiuni de sute de ani.

Puscariu in contra lui Binder, apera proiectulu regimului.

Wittstock e in contra § 4. atatu din proiectulu regimului, catu si din alu comisiunei, care-lu crede nu numai a fi de prisosu, ci si obscuru si absurdu. In §§ cei trei d'anteiu a proclamatu diet'a cele 2 principii mari ale egalitati religiuaric si politice a totioru natiuniloru tieriei, car' in § 4. se dice ce-va cu totulu de prisosu. Dar § ulu e si obscuru, pentrucu nu sciã, ce intielege elu prin „numirile diferite a le partiloru tieriei.“ E adeveratu, ca avemu multe numiri, precum: Comitete, scaune, districte; apoi camp'i a, tier'a ovesului, tier'a vinului si alt., in fine tier'a Unguriloru, a Secuiloru si a Sasiloru. Din cele doua numiri d'antãiu nu va trece nimenui prin capu a deduce drepturi politice. Catu pentru numirile din urma, terminulu „tier'a Unguriloru“ nu se afla in nici o lege a tieriei, incependu dela regele Stefanu pana la 1848. Asemenea nici terminulu „tier'a sasesca“ nu se afla pana in dilele lui Stefanu Bathori, care intarindu statutele sesesci, a ntrebuintiatu antãia ora terminulu „terra Saxõnam.“ Dar de ore ce nu numirea, ci possessiunea — carea voru concedã toti ca au avut'o Sasii pe acelu pamentu, — a datu drepturi politice, pentru aceea cere, ca § -ulu sa se sterga.

Br. de Siagun'a apera proiectulu regimului, care a avutu basa nu numai legala, ci si morala la precisarea § -lui. Cumca in Transilvania au esistatu trei teritorie, adica: ungurescu (nobilesco), secuiescu si sasescu (Sachsenland), si ca aceste teritorie felurite au datu si au garantatu drepturi felurite, suntu fapte nenegabile. Asiã dara regimulu a avutu basa legala, sustinendu acest'a. Dar au avutu si basa morala, voindu ca acesta stare sa inceteze acum. Prin urmare § nu e numai fara intielesu (sinnlos), ci plinu de intielesu (sinnvoll). Densulu, din parte-si aru dori a se dice: „Numirile natiunale sustatore inca a le diferiteloru parti ale tieriei.“

Mog'a, dupa-ãe manifestã mirare, ca centrulu, care de curendu imputase stãngei illiberalismu, va sa remãna a-fara acestu § liberalu, si dupa-ãe espune, ca densulu aru fi doritu, ca si numirile diferiteloru parti de tiera sa se sterga; ear' acumu, de ore ce Monarchulu pentru acest'a a lasatu locul deschisu, se alatura la parerea Eppului Br. de Siagun'a.

Baritiu afla liniscirea sea pelãnga testulu § -lui modificatu de Br. de Siagun'a. Ear domniloru din centru tre-

buie sa le respunda ceva cu privire la numele „Sachsenland.“ Acest'a, dice, s'a trasu la essaminare stricta din-partea Romãniloru, in cari a facutu multu sãnge reu. (Voci: Asiã e!) Densulu a perdatu dile si nopti asupra acestei cestiuni si an ajunsu la convictiunea, ca acestu terminu a devenitu cu totulu fara intielesu (bravo! din stang'a.) precumu d. e. numirile culmea lui Bucuru, petr'a Craiului etc., macarca nu suntu ale lui Bucuru si ale Craiului. Lui nu-i pasa, pastreze Sasii numirea acest'a sanatosi, numai sa nu se faca de risu naintea Europei. Aviticitatea si iobagi'a au cadiutu; fia care are ori si unde dreptulu de a vnde si de a cumperã; fiacui stau deschise oficiele pana si cele mai inalte; ziduri chinesesi ingiuru-ne nu mai potemu trage. De nu vomu avã intru noi potere de vietia; de nu va fi limb'a capace de desvoltare; de nu ne vomu ingriji de edacatiunea tinerimeii in moralitate si umanitate, preste totu nu ne vomu sci pastrã demnitatea natiunala: venitoriulu pelãnga tote privilegiele si prerogativele nu ne va fi asiguratu. — Ele sa formeze teritorii natiunale, deca voru pastrã toti teritoriile lor, pentru Romãni unde remãne locu? dor in aeru? —

Branu de Lemény dupa-ãe espune in trasuri fugitive natur'a comitatelor, a secuimei si fundulu regescu, care dupa rescriptulu Imp. Iosifu II. „non patitur diversitatem iurium“ (nu suferã drepturi felurite), dupa-ãe vine la convictiunea, ca diferentie in privinti'a natiunala nu mai potu sustã, priimesce proiectulu regimului cu adausulu Eppului Br. de Siagun'a, si-si reserva dreptulu a reveni la obiectu, cându se va tractã de teritoriile natiunale.

Schuler de Libloy trage atentiunea stãngei asupra pericolului, ce amenintia si pre Romãnji, deca ceru centralisatiunea Transilvaniei; cãci atunci consecuintia naturala ar fi, ca Trannia nu mai remãne Trannia, ci devine o tiera de corõna austriaca. Romãnji cerendu desarticularea Sasiloru, ceru si desarticularea lor propria; prin acest'a insa insisi taia creang'a de sub piciorle sele. Baritiu i-a vorbitu din inima; Transilvanii suntu datori a se asigurã politico-natiunalminte. Se nvoiesce cu propunerea Eppului Br. de Siagun'a, numai locu de „Rechte“ (dreptu), sa se dica „Vorrechte.“

I. Balomiri se afla intaritu in parerea sea, ca § e dubiu; deci de nu se va primi amendementulu lui se alatura lãnga Eppulu Siagun'a, si de aru cadea si acest'a, atunci priimesce § 4. cumu e, cãci reu cu reu, dar mai reu fara reu. (ilaritate) Densulu esarticularea natiuniloru foste indreptatite o afla in conclusulu de eri; Romãnji nu voru numai dreptu politicu, ci politico-natiunalu. Sa se dica numirile natiunale felurite nu dau drepturi (Rechte) politico-natiunale, (Voci in centru: prevogative — Vorrechte. —) Balomiri: asiã vreau eu.

C. Schmidt, e de parerea acelor'a. cari s'au esprimat pentru sustinerea institutiuniloru vechi natiunale; autonomi'a municipala pe bas'a natiunale trebuie sa o aperãmu; ier' facendu-o aceast'a, atunci § nu e delipsa. Remanendu insa § -ulu, sa se dica la sfarsitu in locu de „nationalitati“ „locuitori.“

Popoviciu priimesce modificãrile facutã de Br. de Siagun'a „sustatore anca“ ale lui Schuler „prerogative politico-natiunale;“ ier' in locu de nationalitati, natiuni.

A. Bohatielu e pentru sustinerea numiriloru natiunale, pana cându se voru creã alte teritorie, se alatura la parerea Eppului Siagun'a, modificandu: — nu dau prerogative eschisivu politice.

Br. de Siagun'a procedindu din convictiunea, ca regimulu la § acest'a s'a tinutu numai de consecuintia ce urmeaza din §§. premergatori, remãne pre lãnga parerea sea, ca deaca regimulu a vorbitu numai in genere, diet'a inca deocãmdata sa nu se slõboda la specialitati.

Schnell cere a se dice: diferitele numiri a le singuritelor părți de țară nu fundează și nu garantează alte drepturi politice, decât care se potrivește cu egală îndreptărire.

I. Balomiri cere temporizarea obiectului; nu se primește. (Voci: Schluss!)

Rannicher în discursu mai lungu espune, ca nu e destul a se dice în §. 6: legile țerei, ci a se adauge și: rescriptele, ordinațiunile și alte mesuri administrative.

Sipotariu în cuventu mai lungu apera pastrarea naționalităților transsilvane; numai câtă sa se impartășișcă de ele și națiunea română; primește amendementulu Eppului Br. de Siagun'a cu adausulu lui Schuler-Libloy.

Zimmermann arata parerea de reu, ca regimulu lasa neaparat proiectulu seu, tocmai că și unu carmaciu, ce concrede naia sea venturilor contrarie. Ne dându regimulu din partea sea nici o deslucire, densulu e în perplessitate, cum sa judece §-ulu. Deaca atât în proiectulu regimului, câtă și în conclusele dietei s'a proclamată odata îndreptărire egală politico-națională și confesiunala, nu pôte pricepe ce va acestu §; căci în tota legislațiunea nu se dice, ca vre-o numire da drepturi politice, de aceea nici cu legile de mai înainte nu se pôte aduce în legatura acestu §. — Dar ôre nu e sa fia §-ulu unu feliu de norma pentru activitatea legislatoria a dietei în venitoriu? Acest'a este. Insa atunci sta §-ulu în legatura cu propozițiunea a 5, privitoare la împărțirea politica a țerei. Deaca dar §-ulu vrea sa dica, ca numirile diferitelor părți ale țerei sa nu stea în cale propozițiunei regesci a 5-a, atunci primește §-ulu în testulu regimului; dintr'alte insa vrea a se șterge §-ulu, nefiindu-i aici locul. Parerea lui dar e, ca ori sa se primească proiectulu regimului în testulu seu originalu, ori sa se ștergă de totu. În fine combate cuventielulu „annoč“ (inca) propozițiunea de Episcopulu Siagun'a, căci e nehotariu, ear' o lege trebuie sa fia câtă se pôte de precisa.

Poppu: Sa se primească au proiectulu regimului au amendementulu lui Siagun'a.

Fr. de Trauschenfels că referinte are cuventulu din urma. Elu partinesce amendementulu Eppului Siagun'a, dar fără cuventulu „inca“.

Presedintele reasumandu feliuritele amendamente le aduce la votare.

Amendementulu lui Balomiri și Schnell, care nu fuseră sprijiniți de la început, se trecu cu vederea. Amendementulu lui Binder rămâne în minoritate. Asemenea alu lui A. Bohatielu. Asemenea alu Br. Siagun'a. Asemenea alu Comitetului, și asiă se primește neschimbatu §-ulu 4. din propozițiunea regimului.

§. 5. din propozițiunea regimului se primește neschimbatu.

Presedintele citește § 6. alu regimului.

I. Balomiri poștesce a se întregi prin cuvintele „legile statutare și punctele regulative.“

Presedintele întreaba, deaca amendementulu afla sprijinire? Afla.

Branu de Lemény propune continuarea desbaterii pe ședinți'a următoare. — Se primește, și ședinți'a se ține la 2¼ ôre.

Sedinți'a XXV
ținută în 24 Augustu (5 Septembrie) 1863.

Dupa citirea protocolului în 3 limbi, și dupa unele îndreptări, presedintele arata, ca la ordinea zilei se afla §ulu 6 din proiectulu regimului și §-ulu 6 din alu comisiunei, care se cetesc în tôte 3 limbile.

I. Balomiri partinesce proiectulu comisiunei; dar sa se primească în tr'ensulu și: statutele municipale și punctele regulative.

Schuler-Libloy e pentru proiectulu regimului și contr'a la alu comisiunei; de Balomiri se mira, cumu nu știe, ca statutele sunt șterse și ca ce a citatu deputatulu Balomiri dintr'ensele e numai unu svatu bunu, dupa cumu le aflămu acelea de multe ori în legislațiunile evului mediu, dar nici decumu lege obligatôre.

Conrad Schmidt pentru proiectulu regimului, de care crede, ca e de ajuns pentru odichnirea Românilor. Ce se atinge de statute, observă, ca acelea nu se țien de ordinea zilei.

Conte Siulutiu cere, că tôte legile sa fia cu numele pomenite; dar fiindca atunci articolulu aru deveni prea lungu, de aceea elu se alatura lângă proiectulu comisiunei cu adaugerea: tôte legile țerei, privilegiu, rescripte, patente

și ordinațiuni și ori-ce mesuri administrative sa se abrogă, și sa se puna afara de vîgore și de lege.

I. Balomiri cătra Schuler-Libloy: sa nu dica, ca statutele municipale n'au valôre, pentruca și universitatea sasășca s'a basatu pe acelea.

Gavriilu Manu sprijinesce pre Mitropolitulu Siulutiu; nu se îndestulesce cu espressionea „Landesgesetze“ și dorește o reviziune a tuturor legilor.

Hannia adoptăza tôte argumentele lui Schuler-Libloy, nu vede inșă caus'a, pentru ce sa nu fia legea specificata. Statutele s'au abrogatu cândă s'a introdusu condiția austriaca. În facta inșă nu e asiă. Elu are documente amâna, prin care pôte arătă lamuritu și apriatu, ca earasi se introduce dreptulu de aprôpelui (Nâherrecht). Vorbitoriulu cetesc o publicațiune cu N-rulu 155. 1863 datulu din 19 Iuliu din Cristianu langa Sabiiu. Din acest'a arata, ca espressionea „fremde“ (străini), carea se afla în acea publicațiune, e îndreptata asupr'a Românilor chiar și acelor ce locuiesc în comun'a citata.

Presedintele face pre vorbitoriu atentu, ca legea de fatia nu pôte ajutâ nimic'a în contr'a unui astfelu de abusu.)

Hannia arata, ca unu Român din Cristianu a fostu cumparatu unu pamentu cu bani gata dela unu Sasu; inșă Românulu a fostu numai decâtă citatu înainte comunității, și provocatu de a-si luâ banii îndereptu și a întorče pamentulu cumparatu. Acest'a o a adusu vorbitoriulu numai că esemplu, cumu s'au introdusu iarasi legile de mai înainte, și roga pre cei chemati a nu mai suferi astfelu de nelegiuri. Dupa ce mai repetiesc odata, ca argumentele dlui Schuler Libloy le adoptăza, că pe ale densului, se dechiara, că sprijinitoriu alu amendementulu lui Siulutiu.

Br. Salmene pentru proiectulu regimului. (Va urmâ).

„Presse“ și Diet'a Transsilvaniei.

Ôre se credem ochiloru, cândă cetim corulu celu unisonu alu foilor germane din Vien'a? Au nu eră acêe apertatôrele unui populu subjugatu cu vre o câte-va șeptemâni mai înainte? și acum? acum le vedem cu atât'a ostentatiune, combatându procederea aceluiași poporu nu pentru alt'a, decâtă pentru-ca acelasi vrea sa se ingradășca în contr'a viscoleloru possibile, și anca la provocarea Maiestatei Sele a constituțiunalulu nostru Monarchu.

Că sa se convinga cetitorii diariului nostru ca acestu concertu nu e apucatu din ventu se estragemu din unu diariu, din „Presse“ parerile, care le confesăza acum acelu diariu despre dieta transsilvana respective despre conduit'a Românilor. Ea dice: ca acei fanatici carii unea în Austri'a centralisațiunea cu politic'a națională, și carii cu ajutoriulu comparselor de Reichsrath, Romani și Ruteni credeau, ca voru realiză și întări patent'a din Fauru se voru aflâ inșelati urmărindu desbaterile dietei transsilvane. Poporulu „valachu“ nu se vede nici decumu a recunôsce, ca emanciparea din starea de Paria e efluculu unui sistemu de regimu liberalu, ci elu o privesce numai de o concessiune adusa de împregiurari. Atitudinea cea liberală a regimului se nebaga în seama, dupa ce regimulu s'au datu cartile cele mai bune din mâna. Romani în locu de a-si asedia libertatea națională pre nisce trasuri cardinale, și în locu de asiă așeză prin înregistrarea ei în întregulu imperiului, se cearta pentru lucruri bagatele și laterale, care sunt fora de însemnătate politica și se șilesco a respinge pre alti cetățeni de stat în starea de Paria. Conșciinți'a ca ei (Români) sunt în majoritate îi face de se rădica maisus decâtă se rădica în deciniile trecute națiunea magiara cea de sute de ani dedată a fi suverana, care lucru se aru așteptă dela o clasa privilegiata, dar nu dela o semintia, care acum vrea se ajunga la ceva. Numai cu greutate le succede Sasiloru a procurâ cerințelor celor mai simple dreptate și ecuate.

Inca dela începutulu desbaterilor în privinți'a egalei îndreptățiri a națiunei române și religiunilor ei se au pus acêș'a pre o politică éscetrică respingendu cu multa placere dar pucinu spiritu și agerime totu ce corespunde mintei sănătôse. Regimulu, vrendu se nu ne șocotășca tradițiunile și prejudețiile transsilvane și de alta parte fiindcă giurstarile locale ceru anca și acum deosebire teritoriiloru naționale, — au propoșu o lege deosebită pentru în articularea națiunei române și a confesiunilor ei.

Totu deodată inșe au adausu și două locuri care aratau indirectu aceasta lege ca superflua (?!), fatia cu împregiurările de facia și moderne etc. etc.

Nu putem urmări toate sursele articolului „Presse“ și de aceea trecem peste compatimirea ce o are cu Armenii și Evreii; peste suspiciunile, că majoritatea română lucra întru spiritul modern, a diplomei, patentei și chiar și a dreptului civil, ba chiar și întru spiritul legilor montenegrine și venim la „intârcerea“ presupusă de „Presse“ prin amendamentul deputatului sasu Rannicher, care cu toate acestea poartă atributul de „intârcerea“ și mai apostrofăm numai temerea ei de o rumpere în cestiunea teritorială. De acestă dice „Pressa“ că ar putea săli pre regimul a pasi pentru apărarea elementului german în Transsilvania prin nerecunoșterea concluziunilor majorității „valachice“ și mai adăugăm și supozițiunea că fatia cu acestea toate se aru putea amână dietă înainte de finirea propozițiilor regimului. Atunci, totu acela diariu ne spune, săr putea pasi la alegerea directă la senatul imperialu.

Dacă aru fi cetitu dd. dela „Presse“ cu luare aminte totu cursulu desbaterilor decurse în Dietă Transsilvaniei, încependu dela desbaterea Adresei până la finirea legii din tâu nu aru avea ocaziune a se plânge asupră purtării Românilor. Poate că „Presse“ aru fi doritu dela majoritatea dietei transsilvane, că nici se nu se mai face desbateri, ba poate că aru fi poftitu, că se lepadăm propozițiile regimului și se plecăm la senatul imperialu fara de a ne statori ceva a casa, de unde avem se plecăm, — să ne lasăm se spendiarăm în ventu, că sa ne pōta împinge în drēplă și n stângă cine va vrea. „Presse“ și compania ne cualifica de angusti la anima, pentru că ne-amu pusu pre unu terenu, prin care ea dice că respingem pre alti concetățeni în starea de Paria; ne afla asiă dar ne maturi pentru libertatea că ni se oferă. Dar ore frații Pressei cari compuneau Universitatea națională nu erau mai angusti la anima decât noi? Pentru ce nu se scandalea Presse atunci de illiberalismulu sasescu și afla acum deodata pre barbatii, carii în Universitate și în scaunele sasescu se era pusu asiă dicendu mai numai pre rugina trecutului asiă de liberalii!

Se nu ne laudăm noi pre noi nici se ne pretinim numai noi conduită noastră, ci se îndreptăm pre publiculu nostru și pre „Presse“ la unu articolu de fondu din „Kol. Közl.“ nr. 106 a. c. din care scōtem și noi pasagiile următoare:

(Va urmă).

Sabiiu în 2 Septembrie. O notitia din „Pesther Lloyd“ spune, că în Cancellariă aulică transsilvană a fostu desbatere serioasă asupră cestiunei, că luă-se-va propozițiunea regēscă a patră (privitoare la tramiterea în senatul imperialu) la locul seu ori pune-se-va la locul alu treilea. Cēsta din urma s'aru face din motivulu acēlă, că dietă transsilvană aru procede prea incetu în lucrările se, și senatul imperialu prea multu tempu aru remanē lipsitu de reprezentatii transsilvani. Cu toate inșă s'aru fi hotaritu a se pastră deciziunea primitivă și a tractă propozițiunea a patră la locul eii. — Marturisim, că nu n'ntiegemu temeiniciă acēstui motivu. cându punem în cumpană, că pe cându alte diete în 2 luni d'abiă se constituiescu, a noastră în 28 siedintie s'a constituitu, și-au alesu cemitetele de lipsă, au elaboratu, desbatutu, priimitu și substernutu adrese, a pertractatu cestiunea cea prea importantă a inarticulării națiunei române și a confesiunilor eii și a trecutului și la propozițiunea a două privitoare la cele trei limbi ale patriei. — Nouă mai ni se pare, că barbatii de statu din Viennă prin o mesură pripita, că cea espusa, aru contribuī numai la neinercederea Transsilvanilor și în locu de a grabi aru întârziă și ingreuiă intrarea lor în acea reprezentanția a imperiului, ce dōr jumătate imperiulu o privesce că Troianii darurile Grecilor. —

Varietati și noutati de di.

(Dar) Maiestatea Sea c. r. Apostolica s'a înduratu a aplacidă cumpararea a 1. millionu de galete de bucate, care se va mparti mprumutu celoloru lipsiti din Ungariă, spre a putea semenă.

(Mōrte deosebită.) În Sept. c. n. se tîu în Peciu (Ungariă) sinodu diecesanu rom. cat., și propositulu din Mohaciū Gavriilu Greger tocmai radicându la mēs'a Episcopului toastu, fu lovitu de guta și ndata mori.

(Actu filantropicu.) Dōmnă Smarandă de Costinu din Moldovă, reposată în 4 Augustu, lassă prin testamentu tōta mostă sea la cele 140 familii ale satului seu Pantasiu, precumu și la biserică și scōlă de acolo. Soră remasă în viētia, dōmnă Ecaterină Stară, se aretase într'adeveru soră deamna a repozatei, renunțându de buna voia la tōte drepturile sele ereditare în favōrea scopurilor numite — **Altuactu filantropicu** aduce Ro-

mânulu din Craiova unde pentru cei esundati din Moldovă s'au strinsu 755 lei 20 parale. —

Principatele romane unite.

„Buciumulu“ aduce unu pasagiū din dñariulu grecescu „Bizantis“, ce ese în Constantinopole, amiculu — dupa asertulu „Buciumulu“ — și fratele de cruce alu „Românulu“, din care se vede, că ceabițiunea liberarilor și a ciocoilor, în carea au intratu acum și calugarii greci din principate au datu unu memoriu la Pōrtă, prin care cērcă n restornă pre Domnitorulu. — De aici ia ansă „Buciumulu“ a jură pre Domnulu pe totu, ce e scumpu și santu, că sa ia dictatură; sa proclame votulu universalu și asiă apoi sa conchiamē o camera esita din poporu. — Cavintele cele într'adeveru petrudiatōre suntu acestea:

Permite-ne, Prēinnaltiate Dōmnē, permite-ne să ve adncem aminte că sunteți din acestu poporu românū pe care idra monstruōsă ilu sfășie de secolu și acum turbēza, să napustesce asupră-i cu tōte furiele de cari este capabile spre a-lu rupe și a-lu mânca cu deseversire. Adū-ti aminte Prēinnaltiate Dōmnē că tatălu tatei Măriei Tele și-a perdutu viētiă în lupta în care intrase că sa dea viētia acēstui poporu. Adū-ti aminte că fia-care familia are o tradițiune, care tradițiune este unu legatu ce se transmite din tata în fiu în perpetuu. Aduti aminte că tatălu tatei Măriei Tele a muritu luptându pentru libertatea poporulu românū și că Măria Tă trebuie să traiesci numai pentru că sa platesci politiă ce tiă trasō mosiulu Măriei Tele și pentru că sa implinesci dorintiele și dreptele cereri ale acēstui poporu românū, care prin inspiratiune divină, Te-a alesu necunoscutu, și a depusu tōta sōrtea sea și a generatiuniloru următoare în mâinile Măriei Tele.

Până cându, Prēinnaltiate Dōmnē, acēsta tortura de spirite, acēsta fragmentare de lume, acestu câmpu deschisu tuturor impostorilor! Până cându aceste suferintie nabusite, aceste junghiuri prelungite de dureri de nascere! Până cându sa acceptăm acē di în care sa vii să pui însuti mână pe rană noastră și să torni balsamulu mântuirii! Până cându totu gonim epoce cari fugu totdeună ca orizontele înaintea noastră! Până cându atăti termini nedeterminati! Eata peste câte-va zile diuă Măriei Tele, diuă onomastica a mantuitorului ce si la chiamatu poporulu românū! Hărăsesce, hărăsesce, Prēinnaltiate Dōmnē, în acēsta di solemnă Votulu Universalu, proclama o dictatura leale contra dictaturei ciocoiescu, contra anarchiei implacabile care a deorganisatu Statulu și societatea din basile loru. Nu mai pote nimicu a scuza, Prēinnaltiate Dōmnē, starea actuală a lucrurilor care a rosu tōte credintiele, care a ostentitu tōte sperantiele, care a vārsatu nepăsarea, scepticismulu, în tōta animă. — Dă votulu universalu, Prēinnaltiate Dōmnē, și inaugureza cu dānsulu viētiă cea nouă a națiunei române!

Fostulu Caimacamu Ioann Alsessandru Filipescu, ramulu unei din cele mai vechi familii boieresci din Romaniă, reposă în 26 Augustu.

Russiă și Poloniă. Cu câtu se apropia iērnă mai tare, cu atăta Russiă indoiesce și întreiesce mesurile sele cele aspre fatia cu Poloniă. Ună din aceste mesuri e închiderea Varsioviei pe diece zile, ce cugeta a o face Rusii preste puțin. Prin acēstă spera, că voru nimicu cu o lovitura idră revoluțiunei, că asiă sa se plineasca voiă Imperatului, care nu va sa auda de vrō concessiune în favōrea referintiloru Poloni, până-cându nu va fi calcata deplinu revoluțiunea. — Luptă cea mai însemnată mai decurendu e aceea, ce o avura Rusii cu Lelewel în 6 Sept. nou. O depesia din Leopole spune, că Lelewel, lovit de două glōntie, a cadiatu, 100 insurgenti au remasu morti și 300 au fostu prinși.

Franciă. Se ascēpta publicarea notei russesci în privințiă Poloniē.

Italiă. Lafarină, unulu din cei mai renumiti barbati de statu ai Italiei și invetiăcelu de ai contelui Cavour, a reposatu în 5 Sept. — În Neapole fu de curendu o demonstratiune în onōrea lui Garibaldi.

Greciă. Camera conchiamată din lipsă membriloru trebuī să se dissolvē. — Nesigurantia în tōte afacerile.

Mai nou de-la dieta.

În siedintiă de eri se citește respunsulu de mantuintia alu jūdului

ceruului Apáthi în urm'a unui amendementu din ședințiile trecute. La ordinea zilei e propozițiunea II a regimului privitoare la îndreptărea egală a limbilor țerei. Schuler-Libloy e referinte recomandă proiectulu comitetului, care în meritul e un'a cu alu regimului. Obert vorbește încon'tra proiectulu comitetului; Popp, Fogarasi, Roth, Puscariu, Biltiu, Bolog'a, Baritiu, Negruti, și Sipețariu; C. Schmidt și Schnell nu sunt multiamitnici eu unulu, nici cu altulu; Birthler partinesc proiectulu comitetului, care cere a se priimi neschimbată; G. Romanu vorbește nehotaritu. — În locul lui Lang s'au alesu în comitetulu stabiliu pentru verificare Klein. — Ședinți'a tîne pân' la 2 ore; ședinția mai de aprópe Mercuri în 1/16 Septembrie. — E. Șea Gub. Conte de Crenneville asistă pîna cam la jumetate ședinției; galeriele erau pline indeseuite. —

Bucovina.

Din Cernautiu ne aduce Bucovina o știre prea frumoasă și adecă solemnă a deschiderii școlilor reale gr. or. care s'au întemplat în 4 Septembrie a. c. și la care au participat afara de corpurile învățătorești ale tuturor institutelor de învățămînt și o multime de școlari și alții doritori. Din Biserica s. Paraschive, unde se celebră și liturgi'a, se puse 'n mișcare tota multimea cătra locula școlii, se țienura dîne cuventări, un'a în limb'a româna și alt'a în cea germană, ambe de Escell. Șea. P. episcopu Hackman. După cantarea imnului popularu în limb'a româna, în care tempu se audia bubuitulu treascurilor, țienu Directorulu școlii reale înființate Tausch atrei'a cuventare despre însemnatatea școlilor reale. — Numerulu școlarilor se fia dejă aprópe de o sută. Ne alăturăm lînga ceea ce dice „Bucovina: „Dee ceriulu, că numerulu, școlarilor sa crească, școl'a sa înflorască spre multamirea doștoriei ei celei bogate, biseric'a gr. orientala, și spre binele și fericirea țerei și onórea Natiunii române.

Nr. 40—2

Publicare de concursu.

La școl'a capitala a opidului Resinari mai e vacanta o stațiune de învățămîntu cu salariu anualu de 350 f. v. a. 16 f. 80 xr. bani de cortelu și 16 f. relutu de lemne; spre ocuparea acestei stațiuni se serie prin acéș'a alu dollea concursu cu aceea, că voritorii de a competi sesi tramita cereșile lor la oficiulu subsemnatu (post'a din urma Sabiiu) celu multu pîna în 30 Septembrie 1863 a. c. încare cereri se dovedesca a) ca suntu romani de relegea gr-orientala, b) ca au absolvatu celu pucinu gimnasiulu inferioru, c) ca au ayutu o purtare politica nepatata și d) daca au mai servitu undeva ca învățămîntu seu nu, și cumu? —

Cererile sosite după 30 Septembrie a. c. nu se voru mai poté luá în sêma.

Resinari, 5 Septembrie 1863.

Oficiulu opidanu.

Nr. 41.—1

Concursu.

Pentru stațiunea de învățămîntu vacanta la școl'a populara gr. orient. din satulu Vinerea, cu care este înpreunatu unu salariu anualu din Cass'a locale alodiale de 200 fl. v. a. cortelu naturalu și 6 orgii de lemne, se deschide concursu pîna la 10 Octobrie a. c.

Doritorii de a ocup'a acéș'a stațiune se potesce se fia și cântaretin și au se-și asterne petitiunile sale cuviintiosu instruate pîna la terminulu prefiptu la subscrișulu Oresti-25 Augustu 1863.

Nicolau Popoviciu m. p.

Protopopu.

Concursu de stipendii.

Devenindu vacante trei stipendii din fundatiunea Franciscu Iosefina, și anume unulu de 200 fl. v. a. pentru unu ascultatoriu de vreo facultate la Universitate, și alte două, fiecare de câte 50 fl. v. a. pentru ascultatori la vreo academia din Transsilvani'a, în urm'a conclusului Conferinției țienute pentru afacerile fundatiunii în 27 Augustu a. c. se deschide prin acéș'a concursu.

Doritorii de a se 'mpartasi cu vre unulu din aceste trei stipendii, au sa-și adreseze la subscriș'a eforia celu multu pîna în 24 Septembrie c. vechiu a. c. suplicele sale instruate cu atestatu de botezu și cu testimoniu de maturitate respecti-

ve cu testimoniu academicu primitu în anulu școlasticu trecut.

Sabiiu 3 Septembrie 1863.

Efori'a fundatiunii Franciscu Iosefina

prin

Ioanne Popescum, p.

Secr. alu Eforiei.

Nr. 44—1

Concursu.

În Comuna Ritisievo din Eparchi'a Versietului e vacantu postulu de învățămîntu românesc. Emolumentele anuale sîntu 105 f. v. a. 25 meti de grâu, 26 meti de cucurușu, 100 funti de clisă, 40 funti de sare, 12 funti de lumini, 4 stîngeni de lemne, 2 lantie de pamentu și cortelu liberu.

Doritorii au recursurile sale cînstitului consistoriu a Versietului, alaturându cartea de botezu, adeverințele despre harniciile sale, despre serviciurile de pan' acum'a, și despre purtarea politica și morala pîna în 26 Sept. a. c. a subșterne. Versietiu în 28 Augustu 1863.

Filipu Trandafilovicu,

Protopresviterulu Versietului.

42—1

Edictu.

Ann'a Calin din comuna Sebesiulu de susu, cerculu Talmaciului, care mai de multu tempu, cu ne credinția parasi pre legiuitulu seu barbatu Adamu Bucurențiu din comuna Sebesiulu de josu, totu din disulu cercu, și nuse știe locul petrecerei ei, de vreme ce barbatulu danșei, au radicatulu procesulu de despartire asupra-și se provóca prin acéș'a, că dela datulu mai josu însemnatu, în terminu de unu anu, și o di, sa se prezenteze înaintea respectivului scaunu protopopescu, căci la din contra, și în nefinția ei de fatia se voru hotari celea pîrescise de ss. canóne ale bisericiei nóștre dreptu credințioșe reseritene.

Sabiiu în 2 Septembrie. 1863.

Scaunulu protopopescu gr. or. în tract. ala 2 alu Sabiiului
Ioanne Pannovicu Protopopu.

Preturiile de piatia

din Sabiiu, Marti în 3/15 Septembrie.) 1863.

	fl.	xr.
Grâuulu de frunte, galé'a nemt. (Metzen) *)	3	47
„ de midilocu „	3	20
„ de códa „	2	93
Secar'a galé'a nemtiésca (Metzen) *)	2	27
„ de midilocu „	2	20
„ „ códa „	2	13
Ovesulu de frunte, gal. nemt. (Metzen)*)	1	47
„ „ midilocu „	1	40
„ „ códa „	1	33
Cucurușulu galé'a nemtiésca (Metzen) *)	2	13

*) 3 galete nemtiesci suntu—2 galete ardelenesci.

În septemán'a trecuta a esitu din tipariu „Antorismos“ oder berichtigende Erörterung über die Broschüre „die Wünsche des rechtgläubigen Klerus aus der Bukovina in Betreff der kanonischen Organisation der Diöcese und ihrer hierarchischen Stellung im Organismus der orthodox-orientalischen Kirche in Österreich,“ von Andreas Baron von Schaguna Bischof der orthodox-orientalischen Kirche in Siebenbürgen.

Cartea acéș'a interesanta se afla de vendiare la direștiunea tipografiei diecesane în Sabiiu cu 50 xr. v. a.

Calendarulu pe anulu 1864 tiparitu în tipografi'a diecesana a esitu de sub teascu și se poté capatá la direștiunea tipografiei: nelegatu cu 20 xr., brosiuratu cu 22 xr. v. a. Totu aci se afla de vendiare Protocolulu și diuariulu stenograficu alu Congresului natiunálu dela Duminec'a Tomei, brosiuratu cu 70 xr. v. a.

De îndreptatu

În nr. trecutulu pe fati'a din urma ne rogámu a îndreptá: Fondulu jurnalisticu prin: Fondulu juristicu.